



## MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI TARBIYACHILARI MEDIASAVODXONLIGINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI

Soliyev Ilhomjon Sobirovich

FarDU, Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PHD),  
dotsent

Abdurahmonova Zebiniso Kamoliddin qizi

FarDU Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 1-bosqich talabasi  
zebinisoabdurahmonova06@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10688665>

### ARTICLE INFO

Received: 15th February 2024

Accepted: 17th February 2024

Published: 20th February 2024

### KEYWORDS

tamoyil, televideniya,  
entsiklopediya, matbuot,  
ommaviy axborot,  
manipulyatsiya.

### ABSTRACT

*Ushbu maqola maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilari media savodxonligini rivojlanishida xorijiy davlatlar tajribasi haqida.*

Bugungi kunga kelib "media savodxonlik" atamasining bir qancha turli talqinlari mavjud. Xususan, "Rossiya pedagogika entsiklopediyasi" media ta'limni "ommaviy kommunikatsiyalar (matbuot, televideniye, radio, kino, video va boshqalar) namunalarini o'rganishni targ'ib qilib, pedagogikaning maxsus yo'nalishi sifatida tushunishni taklif qiladi. "Media savodxonlik" asosini "media ta'lim" tashkil etar ekan, uning muhim vazifalari: yangi avlodni zamonaviy axborot sharoitida hayotga tayyorlash, turli axborotlarni idrok etish, insonni uni tushunishga o'rgatish, uning psixikaga ta'siri oqibatlarini anglash, usullarni o'zlashtirish, texnik vositalar yordamida muloqotning og'zaki bo'lmagan shakllariga asoslangan turi".

Media ta'limni o'qitish tarixi va metodikasi bo'yicha qator ilmiy nashrlar muallifi A.V.Federov ushbu kontsepsiyaning yana bir talqinini taklif qiladi. Uning fikricha, "media ta'lim - bu ommaviy axborot vositalari bilan muloqot qilish madaniyatini, ijodiy, kommunikativ qobiliyatlarni, tanqidiy fikrlashni shakllantirish uchun ommaviy kommunikatsiya (ommaviy axborot vositalari) yordamida shaxsni tarbiyalash va rivojlantirish jarayoni. media-matni sharhlash, tahlil qilish va baholash, media texnologiyalar yordamida o'z-o'zini ifoda etishning turli shakllarini o'rgatish ko'nikmalari".

Media ta'limning zamonaviy nazariyasi asoschilaridan biri ingliz olimi Len Masterman edi. Uning media-ta'lim modeli media ta'limning o'zi hech qanday madaniy va estetik qadriyatlarini yuklamaydigan tadqiqot jarayoni sifatida harakat qilishiga asoslanadi, lekin zamonaviy jahon hamjamiyatining har qanday a'zosi uchun so'z erkinligi huquqining kafolati bo'lib xizmat qiladi. Shu bilan birga, media-ta'lim tizimining samaradorligini yoshlarning zamonaviy axborot sohasida egallagan bilimlarini qo'llash qobiliyati darajasi, ularning yangi paydo bo'lgan majburiyatlari, qiziqishlari va motivatsiyalari bilan baholash mumkin. L.Mastermanning media ta'lim konsepsiyasining o'zi mohiyatan media kanallari orqali kelayotgan har qanday axborotga nisbatan tanqidiy fikrlash asoslari va usullarini yoki o'ziga xos tanqidiy mustaqillikni joriy etish

tamoyiliga asoslanadi.

L.Masterman o'zining media-ta'lim konsepsiyasini ishlab chiqar ekan, OAV taqdim etayotgan ma'lumotlarni shakllantirish va baholashda yoki voqeani yoritishda xolislik, xolislikka jiddiy e'tibor berishni taklif qildi. Olim shuningdek, fuqarolarning umumiy va individual qadriyat nuqtai nazarini shakllantirishda zamonaviy ommaviy axborot vositalarining yetakchi rolini e'tirof etish muhimligiga e'tibor qaratdi. U yoshlarda egallangan ma'lumotlarni tanqidiy baholash qobiliyatini tarbiyalashga va ongni manipulyatsiya qilish holatlariga duch kelganda "tanqidiy immunitet" ni rivojlantirishga chorlaydi. Xususan, 1985-yilda yozilgan "Ommaviy axborot vositalari ta'limi" asarida u ommaviy axborot vositalarining bunday yashirin manipulyatsiyalarini atroflicha tahlil qilib, ommaviy axborot vositalari ta'limining nazariy asoslari va tamoyillarini, shuningdek, monitoring usullarini o'z ichiga olgan ta'limning kompleks modelini ishlab chiqdi.

L.Mastermanning media ta'lim kontseptsiyasi uning muallifining o'rganuvchilarni tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga yo'naltirish istagini aniq ko'rsatib beradi, shu bilan birga olingan ma'lumotlarning qiymati va uning auditoriyaga ta'siri darajasini tahlil qilish qobiliyatidan foydalanadi. Len Masterman tanqidiy fikrlash va media savodxonlig o'zaro bog'liqligini, ularni o'rganish yaqin hamkorlikda amalga oshirilishi kerakligini ta'kidlaydi. Mastermanning tanqidiy fikrlashni rivojlantirish usuli sifatida media-ta'lim nazariyasi butun dunyo uchun ma'lum.

L.Masterman media ta'lim konsepsiyasi ustida ishlash jarayonida media ta'lim jarayonining asosiy maqsadi yoshlarni ommaviy axborot vositalarining manipulyatsiyasiga qarshi turishga tayyorlash, shuningdek, yashirin ma'nolarni anglash ko'nikmasini shakllantirish va ta'lim berishdan iborat bo'lishi kerakligini belgilab berdi. Olimning fikricha, "media matn sifatini baholash masalalari mediata'limda markaziy o'rin tutmasligi kerak, faqat yordamchi bo'lishi kerak. Asosiy maqsad o'rganuvchilarga ommaviy axborot vositalari qanday ishlashini, ular kimning manfaatlarini aks ettirishini, media matnlarning mazmunini, ular voqelikni qanday aks ettirishini va ular tomonidan qanday qabul qilinishini tushunishga yordam berishdir".

Media ta'lim tizimining yana bir mashhur nazariyotchisi – britaniyalik olim va pedagog Kerri Bazelgeytdir. Uning fikricha, media ta'lim uchta asosiy element – madaniy, tanqidiy va ijodiy asosga ega bo'lishi kerak hamda media savodxonlikka tayyorlashni eng erta bolalikdan boshlash lozim. K.Baselgat yoshlarni turli madaniyatlar, zamonaviy va tarixiy tajribalarni o'rganish sohasidagi bilimlarini kengaytirish zarurligini ta'kidlaydi. Ular matnlarni tushunish va o'z xulosalarini chiqarishga yordam berish, ularni tahlil qilish uchun bir qator muhim vositalarga ega bo'lishlari kerak. Britaniya kino instituti bevosita K.Bazelget ishtirokida mediasavodxonlikni o'zlashtirish tizimining asosiy tushunchalari va jihatlarini quyidagi holatda ishlab chiqdi:

- ma'lumotni kim va nima uchun uzatadi (ya'ni, media agentliklari);
  - matnning qaysi turi (ya'ni, ommaviy axborot vositalari qanday toifaga kiradi);
  - matn qanday yaratilgani (media texnologiyasi ta'rifi);
  - matn nimani anglatishini bilib olgan narsalar yordamida (ommaviy axborot vositalari tillari);
  - matnni kim aniq idrok etadi va undan qanday ma'no kelib chiqadi (ya'ni, ommaviy axborot vositalarining auditoriyasi nima);
- matn o'z mavzusini qanday taqdim etadi (ommaviy axborot vositalari vakillari)".

Devid Bukingem va Endryu Xart kabi Britaniya media ta'lim yetakchilari bilan birgalikda Kerri Bazelgat ushbu pedagogik yo'nalishni rivojlantirishning "semiotik" va "amaliy" nazariyalari bilan uyg'unlashgan "madaniy" media ta'lim modelini taklif qildi. Media-ta'limning "kulturologik" nazariyasi media manbalari tomonidan ma'lumotni ko'rish va talqin qilishning o'ziga xos belgilari yo'q, ular faqat voqealarga o'zlarining tushuntirishlarini taklif qiladilar, degan taxminga asoslanadi. Ommaviy axborot vositalari auditoriyasining o'zi ma'lumotlarni o'qiyotganda, unga o'ziga xos semantik yukni berish huquqiga ega. Aynan shu savolni shakllantirish media ta'limning asosiy maqsadiga olib kelishi mumkin, ya'ni ushbu media matnlarini tanqidiy baholashda yordam beradi.

Endryu Xartning so'zlariga ko'ra, "media savodxonlik bilim oluvchilarga ommaviy axborot vositalari haqida gapirishga imkon beradigan "metall tilni" o'rganishni talab qiladi".

K.Bazelgat, D.Bukingem va E.Hart kontseptsiyasi yoshlarni zamonaviy dunyoda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bilan to'yingan kelajak hayotiga tayyorlash faol ishtirokida amalga oshirilishi kerakligiga asoslanadi. Media ta'lim, bu ularning media madaniyatini rivojlantirishga hissa qo'shadi.

YUNESCO tashkiloti tomonidan XXI asrda media ta'limni targ'ib qilish madaniy-ma'rifiy rivojlanishning ustuvor yo'nalishi sifatida e'tirof etildi hamda aynan shu yo'l bilan media savodxonlikni oshirish mumkinligi ta'kidlandi. YUNESCO odamlarning tanqidiy fikrlash va to'g'ri qaror qabul qilish darajasini yaxshilash uchun ommaviy axborot vositalari va media savodxonlikni rivojlantirishni qo'llab-quvvatlaydi. Dunyoning turli mamlakatlarida media savodxonlik bo'yicha dasturlar ishlab chiqilgan.

AQShda media savodxonlikni oshirish bo'yicha bir nechta federal agentliklar tomonidan dasturlar ishlab chiqilgan. Masalan, AQSh federal savdo komissiyasi tomonidan ishlab chiqilgan Admongo dasturi 8-12 yoshdagi bolalar uchun mo'ljallangan bo'lib, unda bola [www.admngo.gov](http://www.admngo.gov) sayti orqali onlayn o'yinni o'ynaydi. Bu o'yin bolalarda media savodxonlik hamda reklamalarni tahlil qilish qobiliyatini oshiradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, Admongoni muntazam ravishda o'ynab kelgan bolalar, bu o'yinni o'ynamaganlarga nisbatan media savodxonlik bo'yicha o'tkazilgan testda 9% ga yaxshiroq natija ko'rsatgan.

Kanada Shimoliy Amerikada birinchi bo'lib maktab o'quv dasturida media savodxonlikni targ'ib qildi. Har bir viloyat o'z o'quv dasturida ommaviy axborot vositalarini majburiy ravishda belgilab qo'yidilar. Masalan, Kvebekning yangi o'quv dasturi 1-sinfdan o'rta maktabning so'nggi yiligacha media-savodxonlikni qamrab oladi.

Fransiyada ommaviy axborot vositalarida faoliyat olib boruvchi va ta'lim beruvchi o'qituvchilar uchun konferensiyalar va media kurslar doimiy tarzda tashkil etiladi.

1970-1980-yillarda Germaniyada media savodxonlik bo'yicha nazariy nashrlar paydo bo'ldi va 80-90-yillarda media savodxonlik ta'lim tizimiga kiritildi, shuningdek, odamlar orasida media ta'limiga qiziqish ortdi.

Rossiyada 1950-yillarning oxiri - 1960-yillarning boshlarida o'rta maktablarda, universitetlarda, maktabdan tashqari bolalar markazlarida (asosan Moskva, Leningrad, Voronej, Samara, Kurgan, Tver, Rostov, Taganrog, Novosibirsk, Ekaterinburg va boshqa shaharlarda) media ta'limi paydo bo'la boshladi. G'arbiy yarim sharda ommaviy axborot vositalarining ta'lim yondashuvlari jadal qayta ko'rib chiqilgan bir paytda, 1970-1980-yillarda Rossiyada media ta'lim estetik tushuncha doirasida rivojlandi. 1970-1990-yillardagi muhim yutuqlar orasida: ta'lim vazirligi tomonidan nashr etilgan birinchi rasmiy kino va media ta'lim

dasturlari, media ta'limi bo'yicha eksperimental nazariy va amaliy ishlar ham bor. Shuningdek, 2002-yilda pedagogika oliy o'quv yurtlari uchun yangi ixtisoslashuv – "Media Education" hamda 2005-yilda yangi "Media Education" nashri ishga tushirildi. Bu nashr Moskvadagi YUNESCO byurosi ko'magida ro'yxatga olindi. Bundan tashqari, Rossiya kino ta'limi va media pedagogika assotsiatsiyasining Internet saytlari (rus va ingliz versiyalari) yaratildi.

Xitoyda o'qituvchilar boshlang'ich maktablarda media savodxonlikni o'qitishning muhimligini ta'limda media savodxonlikka bo'lgan ehtiyojdan kelib chiqqan holda tan olishadi. Xitoyda media savodxonlikka oid dasturlar orasida bolalar tomonidan yaratilgan "Little masters", bolalarning jamoaviy jurnali va muloqotning asosiy ko'nikmalarini o'rganishga yordam beradigan, turli muammolarni yoritadigan Xitoy nashrlari eng ommalashgan dasturlar sanaladi.

O'zbekistonda 2021-2022-o'quv yilidan boshlab 10-11-sinf o'quvchilarining "Tarbiya" darsligiga "Media savodxonlik" bo'limi kiritildi. Respublikaning bir qancha Oliy ta'lim mauassasalari jurnalistika fakultet va yo'nalishlarida media savodxonlik darslari o'tilmoqda.

Mediasavodxonlikning YUNESKO tomonidan ilgari surilgan 5 tamoyili.

**1-tamoyil.** Axborot, kommunikatsiya, kutubxona, media, texnologiyalar, internet jamiyat tomonidan tanqidiy foydalanilishi kerak. Ular maqomi bo'yicha teng va ushbu manbalarning birontasini boshqalariga nisbatan ahamiyatliroq deb qaramaslik kerak.

**2-tamoyil.** Har bir fuqaro axborot/bilim yaratuvchisidir. Har kim axborot/ bilimdan foydalanish va o'zini ifodalash huquqiga ega. Media va axborot savodxonligi erkaklar uchun ham, xotin-qizlar uchun ham inson huquqlari bilan uzviy bog'liq bo'lishi kerak.

Internet va zamonaviy media sharoitida har qanday kishi axborot muallifi/hammualifi va tarqatuvchisi bo'lishi mumkin. Bu turdagi faoliyatni amalga oshirish uchun jahon hamjamiyati tomonidan barchaga axborot berish vositalaridan foydalanish bo'yicha teng imkoniyat yaratish usullari ishlab chiqilmoqda. Hukumatlar bu borada ish olib bormoqda va o'z qonunchilik hujjatlariga axborot almashinuvi soha-sidagi huquqiy munosabatlarni, ma'lumotlarni olish va tarqatish bo'yicha huquqni, alohida shaxslarning chop etilgan materiallar bo'yicha majburiyatlari va mas'uliyatini tartibga soluvchi turli me'yorlarni kiritmoqda.

**3-tamoyil.** Axborot, bilim va xabarlar har doim ham betaraf, mustaqil yoki xolis bo'lavermaydi. MSning har qanday konseptualizatsiyasi, undan foydalanish va qo'llash ushbu tasdiqning barcha fuqarolar uchun shaffof va tushunarli bo'lishini ta'minlashi kerak.

Faktlarni ajratib olish va tanlashni amalga oshirar ekanmiz, biz axborotga va uning filtratsiyasiga ta'sir ko'rsata boshlaymiz. Bu har doim ham manipulyasiya bilan bog'liq bo'lmaydi, balki urg'u berish uchun biz birinchi darajali va ikkinchi darajali ma'lumotlarni ajratamiz. Ayni paytda, bu dunyoni o'zimizning nuqtai nazarimizdan ko'rsatish yo'lidagi qadam hisoblanadi. Ushbu tamoyil, manbalar bilan ishlashda ham va umuman media bilan ishlashda ham bunday vaziyat kuzatilishi mumkinligini ta'kidlaydi, ushbu faktni albatta hisobga olish kerak.

**4-tamoyil.** Har bir fuqaro, bunday intilishni namoyish etmasa-da, yangi ma'lumotlar, bilim va xabarlarni olish va ularni tushunishni, boshqalar bilan muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'lishni istaydi. Ularning bunday huquqi hech qachon buzilmasligi kerak.

Ushbu tamoyil, shuningdek, deyarli barcha mamlakatlarning qonunchiligida mustahkamlangan. Ammo AKT rivojlanishi tufayli bu huquq shu bilan birga texnologiyalarga ham tegishli bo'lib qoldi, texnologik imkoniyatlar kommunikatsiya usullarini o'zgartirdi, shu

munosabat bilan ushbu konstitutsiyaviy huquq hatto hozirgi axborot almashish jarayoniga elektron formatga raqamli o'tish sharoitida ham buzilmasligi kerak.

**5-tamoyil.** Media va axborot savodxonligini birdaniga o'zlashtirib bo'lmaydi. Bu – doimiy va dinamik tajriba va jarayon. U o'z ichiga axborotdan foydalanish, uni yaratish va uzatish, media va texnologik kontent bo'yicha bilim, ko'nikma va qarashlarni qamrab olganda yakunlangan, deb hisoblanishi mumkin.

Shunday qilib, MS asta-sekin, har bir shaxsning rivojlanishiga parallel tarzda shakllantiriladigan kompetensiyaga kiritiladi.

Bugungi kunda bizning jamiyatimiz maktabgacha ta'lim sohasida juda katta o'zgarishlarni boshdan kechirmoqda. Bu o'zgarish va yangilanishning barchasi mamlakat taraqqiyoti yo'lida yoshlar salohiyatini rivojlantirish, ularning ma'naviy, ijodiy, intellektual sifatlarini dunyo talab etayotgan darajaga ko'tarish kabi masalalar hal etilmoqda. Yurtboshimiz ta'biri bilan aytganda "Bugun biz davlat va jamiyat hayotining barcha sohalarini tubdan yangilashga qaratilgan innovatsion rivojlanish yo'liga o'tmoqdamiz. Bu bejis emas, albatta. Chunki zamon shiddat bilan rivojlanib borayotgan hozirgi davrda kim yutadi? Yangi fikr, yangi g'oyaga innovatsiyaga tayangan davlat yutadi. Innovatsiya – bu kelajak degani. Biz buyuk kelajagimizni barpo etishni bugundan boshlaydigan bo'lsak, uni aynan innovatsion g'oyalar, innovatsion yondashuv asosida boshlashimiz kerak".<sup>1</sup>

Ushbu jarayon bevosita maktabgacha ta'lim tashkilotidan ayro hal etiladigan vazifa emas. Bolani, avvalo, oila muhitida so'ng MTTda innovatsion holatga tayyorlash jamiyat ehtiyojiga aylandi. Jamiyatdagi innovatsion jarayonlar, innovatsion vaziyatlarga xuddi shunday innotsiyalarga, ya'ni yangi fikr, yangi g'oya, yangicha echimlarga, media savodxonlikka ega bo'lgan yosh avlodlarning ishtiroki lozim. Shunday ekan, maktabgacha ta'lim tashkiloti pedagoglarini media madaniyatini rivojlantirish va buni takomillashtirish dolzarblik kasb etadi. Mavjud sharoitda O'zbekistonda yosh avlodga ta'lim berish, ularni umuminsoniy qadriyatlar, ilm-fan, texnika, ishlab chiqarish va texnologiyaning rivoji bilan bog'liq ma'naviy-axloqiy talablar, ijtimoiy ehtiyojlar asosida tarbiyalash davlat siyosati darajasida hal etilmoqda. Zero, yosh avlodning kamoloti, u bilan uzviy bog'liq holda jamiyatning ravnaqi ularning ijtimoiy-hayotiy maqsadlari, ustuvor qadriyatlari, oliy darajadagi intilishlari hamda keng dunyoqarashi, media ta'limi asosida ta'minlanadi.

Bugungi kunga kelib maktabgacha yoshdagi bolalar ta'lim-tarbiyasi jamiyatda ijtimoiy adolat ta'minlash bilan birga, oila va jamiyat uchun yuqori iqtisodiy qiymat yaratishi o'z tasdig'ini topmoqda. Maktabgacha yoshdagi bolalarning ta'lim darajasi butun ta'lim tizimining samaradorligini belgilab beruvchi asosiy unsurlardandir.

**XULOSA:** Xulosa sifatida shuni aytish joizki, har bir tarbiyachi-pedagog o'z tarbiyalanuvchilariga media madaniyatda yashash uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni beruvchi media pedagog bo'lishi mumkin. Tarbiyachilar tomonidan mediadan o'z faoliyatida foydalanish uchun kashf qilinayotgan yondashuvlarning turli-tumanligi bir qator afzalliklarga ega. Tarbiyachilar bolalariga tanishtirayotgan media turlari qanchalik xilma-xil bo'lsa, media ta'lim shunchalik sermazmun va chuqurroq bo'lib boradi. Bugungi kunda tarbiyachi-pedagoglar duch kelayotgan eng katta vazifa – bu bolalar va yoshlarni axborot dengizida o'z yo'lini topishga o'rgatishdir. Ammo, media savodxonligini shakllantirish boshqa har qanday ta'lim-tarbiya turidan farq qilmaydi: buning zamirida bolalar bilan muntazam ishlash yotadi.

Bolarning media savodxonligini shakllantirish, avvalo, u ta'lim-tarbiya olayotgan maktabgacha ta'lim tashkiloti muhitiga va tarbiyachi-pedagoglarning media ta'lim bilimlarini egallaganlik darajalariga bog'liq. Zamonaviy kommunikatsion media-tarmoqlar o'rtasida faqat eng oddiy funksional savodxonlikka ega bo'lishning o'zi yetarli emas, balki global interaktivlikning mohiyati va kuchini chuqurroq tushunishni rivojlantirish zarur. Media-pedagoglar bolalarni fikrlashga o'rgatadi, ularda chinakam demokratik jamiyat rivoji uchun zarur bo'lgan mustaqil fikrlash ko'nikmalarini singdiradi.

#### FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Энциклопедический словарь / под ред. М.Ю.Кондратьева. – Москва: ПЕР СЭ, 2006. – 176 с.
2. Федоров А.В. Медиаобразование: История, теория и методика / А.В. Федоров – Ростов-на-Дону: ЦВВР, 2001. – 708 с.
3. Федоров А.В. Медиаобразование, медиаграмотность, медиакритика и медиакультура / А.В.Федоров // Высшее образование в России. – 2005. – № 6. – С.134 – 138.
4. [Fedorov, Alexander \(2010\). Media Education and Media Literacy: Russian Point of View. LAMBERT Academic Publishing, 364 p.](#)
5. Грибан О.Н. Компьютерные технологии как средство развития информационной компетентности современного педагога / О.Н.Грибан // Материалы первой международной интернет-конференции «Мультимедиа-технологии в образовании: путь к свободе». – 2011. – С. 13 – 19.
6. Григорьев, С.Г. Информатизация образования. Фундаментальные основы / С.Г.Григорьев, В.В.Гриншкун. – 2005. – URL: <https://studopedia.ru> (дата обращения 17.04.2016).
7. Hart A. Probing the New Literature: A Meta-language for Media. *Telemidium. Journal of Media literacy* 2000; 46(1): 21.
8. Heckman J. The Economics of Inequality. The Value of Early Childhood Education. / American Educator, Spring 2011. <http://www.aft.org/sites/default/files/periodicals/Heckman.pdf>
9. Sobirovich S. I., Sodiqjonovna I. I. CORRECTIONAL WORK IN THE DEVELOPMENT OF SPEECH IN PRESCHOOL-AGED CHILDREN WITH MUSCULOSKELETAL CHALLENGES //American Journal of Research in Humanities and Social Sciences. – 2024. – Т. 20. – С. 64-67.
10. Soliyev I., Olamova M. МАКТАБГАЧА YOSHDAGI BOLALARGA TA'LIM BERISHDA MULTEMEDIA TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING SAMARALI JIHATLARI //Interpretation and researches. – 2023. – Т. 1. – №. 8.
11. qizi Ergasheva D. S. COMPREHENSIVE STUDY OF UZBEK FOLK TALES IN PRIMARY SCHOOL EDUCATION //SCHOLAR. – 2023. – Т. 1. – №. 26. – С. 14-22.
12. Soliyev I., Yusufjonova I. "ILK QADAM" O'QUV DASTURIDA PEDAGOGIK TALABLAR JORIY ETISHNING TIZIMLI MEXANIZMI //Евразийский журнал технологий и инноваций. – 2023. – Т. 1. – №. 6 Part 2. – С. 136-138.
13. Turg'unboyev, B. (2024). PEDAGOGICAL FOUNDATIONS OF DEVELOPING MEDIA COMPETENCE IN FUTURE TEACHERS. Академические исследования в современной науке, 3(3), 231-232.

14. Ergasheva D. EXPLORING THE PEDAGOGICAL STRATEGIES FOR TEACHING PATRIOTISM AND FRIENDSHIP THROUGH UZBEK FOLK TALES //Scientific journal of the Fergana State University. – 2023. – №. 3. – C. 194-194.



INNOVATIVE  
ACADEMY